

Joelmis (La Calamine) 8. 255. (St.)

1. wends hondar ena ky. kade: fzent xont sr
ban - [ena sku?efo.gol] vengt duiven!
2. mins vrek:nt es ejons ja:da - of: ejons kolof
(ouder=moestuun) da blo:ma ant baji:to
3. alawil - of: kytsa da:xs - spena xa mer mi?
mit ma'jins
4. gra:va esu:ar w_e_l.rak
5. epra sifto kke:xfar bafomalt brust
6. dar sri: nar - of: dar temarmā: n - hada
spiteb egona - of: ejona - venar
7. dar sefar de. legda xexto lepa 'a: f
8. endi - of: egan - fa'baig es nirksto zi:?
9. kom ke: mi. kensa - a ke: nk (= een kind)
10. jenvas - of: jedas (beleef) - fe: a be: r - dar
wi:te (de waard) - a gla: s (1) - of: a jla: s (2) -
mv. jla: xar - a jlesko - an pi: nk pi:k (een
punt "schnaps") mv. en dimin.: pi:njaro
(verouderd!)
11. brenas twa: i kilo zu: r ki: s - ke: skora
12. xa ha: n mit furf ma: n dre: litar wi: n
le: xadro. nka (1) - of: le: s adro. nka
13. a dro: t mi: x - mitar knp:al
14. ix ha: n xi. kne: i gazi: (1) - of: jaxi: (2)
15. vastv: vrent hat nirt: t fee: l ni op xax - of:
op xax (2)
16. ixr - be vru: dada x ne: t mit jajano ben
17. hy: r as ixr hanot nirt: t jodu:?
18. we. hadot jodu: - de. jeniqa (1) - of: de. jeniqa
(2) - de. do. a kof: nt
19. spen - spenajowp: - of: spenajowp: (2) - dar
be: som - of: bl: s ol (kleiner) - of: kwes:al
(andere soort)
20. kap - mof (oude vrouwen) - ban - fls: u: r - om -
of: bono: t (arch.) - varvi: t - m wej - na benot -
mv. benot - samp: ljon - ha: x - vrl: s - of:
kwakr: s - pi: p:al
21. de. k: d de. bra: t ataxwi: t adajanso
jaxel saktax a. ne kv: w: r
22. ixr q: e: fto x ma. raga - of: bo: ("bald") di
pi: s - of: ixr xal dex: di pi: s j: vo
23. enplant lot fee: l s: w sefa a: vbr: s - ka
24. a had alonxena be: t kke: g: a
25. jefmax twer: i (1) - of: twa: i braj st: r -
brajjar - bresto
26. dat denkmā: l ste: t nirt: t mi: d o.
27. de. ma: n ha: da le: va wina qru: to ke: r
28. dar dy: vol (2) - of: tar d: vol (1) es nirt: t
egon: (1) - of: ejona (2) hemal ble: va
29. da ju: lkenar xont mitar li: ror no: s me: r
jow: st
30. ixr kane: t i: dar ko: mo bi: s dadax
f: dax - of: p: ed ben
31. ot fe: dre. nk j: r - of: jan (2, verouderd)
lenxomelij: dre: nk
32. a kane: t wi: raka ju: a hat wi: eq: an -
of: ejon (2) ko: s - of: a hat ko: spin
33. ste: g ma ste: l ejona be: som
34. ne: var (= wij) ke. gals nirt: t mi: (1) - of:
ne: ma (= men) ke. jolt nirt: t mi: (2)
35. hela. ix hanat wer: i ki: ro (1) - of: twa: i
mo: l - andixaro: p: (1) - of: andixaro: p: (2)
36. di p: r es nugne: t ki: p a des nugma weto
k: andre.
37. xa xont kut no: s ve: t
38. xa ha: tom joko: p: xi je: t op to kajo
39. a widad ni. ma: ls wi: t - of: egon - welt
bren: || nfm: r (verouderd - nooit) ||
40. xa es to haelvda vanar mit lok wi: t
41. dar ma: n mot sen vrv: w baf: s
42. en dar selda swema es jovi: s lo x (1) - of:
swema es jove: r lo s (2)
43. a markt fee: l bakhaj dat: - of: wa: lo - ste. raga
44. vi: r mota da haelvda do. va. ha: n en d: r
krib di andar haelvda
45. haelv mstadbed op he: va

46. oxa my: ror exaxpve t wi v ve ror
 47. zo sprengt veer at wistat - veer m wedonjast-
 of (2) veer m wetjast
 48. dar gaxda'ne.ror (1)-of: dar jertnar (2)
 gripeltor bo: m
 49. magenxa dafjat fe. nstar tu
 50. st fent anst selona veer da vrq. me: s- da
 hu. me: s- dar se: non (voorzegsm. 2 ord.)-
 da ve:stprer // luiden [luq] - of: [lu:ro] (2)
 51. bet spre: i- vraxjbet - of: vraxjbet ni: st-
 varjre: ja ('ausdehnen') - fire: t ma. ko - of:
 vraxda: ma. ko - dar me: s spre: do - m
 botoram sme: ro - of (oud) m ta: t sme: ro
 52. di vrax ha: t xixto kor: a: f: snid: lo: to
 53. dar vadar had m xesj: r nojon su^o
 lo: to ju. ^o (1)-of: ju. ^o lo: to (2)
 54. i: xan (1)-of: i: san (2) at oem a: f: joro. no
 xax spi^o lamsjawa. tor to ju. ^o
 55. m va: l vrax kit mo wina: x: in dis je: gont
 (1)-of: je: jont (2)
 56. I. ^o da fjet hant ne: t foe: l wixt
 57. dar sn. ^o tal ste: t nev: dar v. ^o vant-
 dar hixt
 58. ejona mirt: exat noxta k: t veer metar
 ba: l to spre: lo
 59. di kirts - x: ivda kls: r le: x: (1)-of: jivda
 kls: r le: x: (2)
 60. a trogot p: ^o dajona stuts
 61. en det: t kv^o m di: ^o r ke: jedar j: r
 no: da k: rmas
 62. dar pa: tor xa: t dadora hera jst folkman
 es
 63. da has mi: x: i: ^o (1)-of: misj: x: i: ^o (2) en has
 mo: x: - of: mo: s (2) neks x: o: xa: t
 64. da swelbars di ko: mo: bo: t: r: o: k
 65. je: sta hys ne: t ka: to spre: lo
 66. I. ^o to zu o: x: i: ^o r k: i: s

67. zon mo: to: r es ko: pot
 68. ades ma werma da: xow: s en at v. ^o vms
 exat k: p: l wv: ^o da
 69. da klep: jon lejt verbos
 70. da kan es joba: se: - ma: bas (subt.)
 71. i: x: (1)-of: i: s (2) wnt dat or bre: fdre: g: r (1)-
 of: dre: j: r (2) ma bre: f: br: ^o t
 72. i: x: - of: i: s - ha wi: ^o - of: ha pin - ajon hat
 73. i: x: kanmet jon kraki: l: so by omju.^o
 74. no. kafe: ti: t spax var t: r: t ejon of ka: r
 75. e: x: hanst x: et - of: e: s hanst jet - fe: ^o bor va
 voe: r da meda: x: a.
 76. dar jon - of (zelden) dar zo: n - vandar
 k: p: n: exox: vldo: t j: we: st
 77. wetsta ni wu: ^o na esar wont - ok: stelmox: -
 of: ra: ^o ma: kor
 78. dar ru: ^o xa: hant lay d. ^o n
 79. i: x: o: l: f gewv: ^o t da va. (1)-of: i: x: o: l: f
 j: ewv: ^o t do: va. (2)
 80. tkenj: w: r du: t veerst d: p: ^o - of: i: ^o xat
 d: p: ^o kur: st
 81. x: i: ^o r ^o m ^o n u: r: lo: p: ^o
 82. at d. ^o torkon es mirda k: r: o: f: ko no: s: o: na
 b. ^o s j: j: a: n: veer besmala to p: l: o: ko
 83. adexan spre: ^o dejon lej: r 'p: r: r j: j: a: n: a
 84. de: b. ^o le - of: de: s: rejt
 85. da by di zu: ^o to mer neks andas es
 je: l: dan ri: gdo: m
 86. h: o: na mo: nt es jans tryx - of: tryx (2)-
 fa du: ^o s
 87. de: w: e: x: i: lejt se: f - da exax: ^o p: mwe: x: i: -
 (2) zegt [we: s]
 88. i: x: o: l: dar klep: a kle. d: r: p: m: ko
 89. dar bo: t es ko: pot j: j: a: n: a mirdan kv: ^o s a: f
 to sli: ko
 90. xi li: ^o to w: r k: l: o: t me jo: t
 91. ejona (2) se: m exat at bet: st

92. ma s₁ets mot j₁o:t (1)- of: mot j₁o:t (2)- k₁no
 f: g₁- of: ts: lo
 93. k₁ k mi₁g. ons mi₁no ko: t
 94. i₁ x we: t ni: t wu: x om x₁ k₁: ko xv^w
 95. ma k₁ k₁: lo keldar i₁ s j₁o:t faert be: r
 96. i₁ x mo: s o: so blo: t dre: y ko voer st₁ rak
 to w^u do
 97. i₁ x mo d₁ d₁ s to et fo: r eja₁o stal va: r^t
 98. mi₁no b₁ro: r w₁: r m₁ f
 99. dar mi₁ lo₁g sm₁: n de ma₁ k₁ d₁no wi₁ jo: tu: r
 100. da b₁o tar mi₁ lo₁g es x₁: r en d₁ n- se k₁ om tar
 mi₁ t r₁ k₁
 101. var ky: sto de f₁ets en m u: r ti: t (1)- of:
 enan st₁ ont (2)- f₁ lo
 102. i₁ x we: t ni: r₁ k₁ fan om to ka: g₁
 103. a k₁ p₁ nt ma le: vo jen many to sp₁: ?
 104. en it a. l₁jo jedo be r₁ x - of: be r₁ s (2) di vy: r
 f₁ p₁ f₁
 105. r₁ s ki: st₁ ot - of: wa: x st₁ ot - d₁ r o p₁ to d₁ f₁
 106. e bo: m ha: n to se st₁ o k₁ fajan b₁ r₁ k₁: f₁ ja: r₁: r₁
 107. kom ons no: t f₁ l₁: lo ki₁ k₁
 108. a es fan k₁ t₁: va ko: mo mi₁ d₁ no j₁ow b₁yl
 je: lt
 109. di d₁ o: r es fa b₁: ko ko: it j₁o ma₁ kt
 110. m j₁ o r v₁: da v₁ r v₁: di mot ni: no k₁ no
 111. e₁ han he: gra: s g₁ x et - of (2) e₁ han he:
 j₁ ra: s j₁ o x et - me - of: e₁ var - a des j₁ eno j₁ow
 ko: m j₁ow es
 112. dar brow₁er ka: t o des nu₁ x tr dy: r voer
 to bow₁
 113. b₁ a ko - i₁ g₁. b₁ a k - du. be: k₁ - h₁: a be: k₁ -
 be: k₁ - v₁: r b₁ a ko - i₁ g₁ be: k₁ - du. be: k₁: k₁
 h₁: a be: k₁ - v₁: r be: k₁: ko - var ha: n t j₁ o b₁: a ko
 114. be: na - i₁ g₁. be: n - du bet₁ - of: du b₁ o t₁ -
 h₁: a bet - of: b₁ o t - var be: na - be: na var -
 i₁ g₁. bo: n - i₁ x₁ ha: n g₁ a bo: n - bo: n₁ no x₁ o x
 115. tes en k₁ l₁ y me wa: l en f₁ y

116. du kans hi a₁ j₁ o r k₁ r i: t₁ o p₁ no ma: t
 117. a hat j₁ o r a: to ka: l - of: a wit a mi x te: y ko
 118. da ma: t sa: da he j₁ r₁: t
 119. t w₁: r₁ vo₁ f p₁ r i: x o
 120. ond₁ o r di e: k li: d₁ voe: l i: o k₁ o r₁
 121. t w₁: b₁ o r ka: l - of: wit b₁: w^u - ko: u x₁ o -
 t ko: u g d₁ t
 122. et h₁ o j₁ es nu₁ x r₁ k₁: n a des nu₁ x ne: t lan j₁ o met
 123. maj₁ o n e: s ma₁ kt man mi₁ d₁ no n e₁ r j₁ o r d₁: o l
 124. da d₁ b₁ o m ko kant st₁: t wa: so wu₁ t st₁: t
 125. dar pas' tu₁ o r hat j₁ow wi: n
 126. ur s o: t hu: s es a: f₁ o b₁ r ant
 127. da mi₁ l₁ o k sp₁ r i: t₁ u. t x₁ o n o n y: r van da ko^w
 128. dar k₁ p₁: st₁ o r l₁ x t (1)- of: l₁ u r t (2)- voer da
 k₁ r y t s b₁ r o y k - of: da k₁ r y t s p₁ r o s e d i: o: n
 129. da ju: p₁ k₁ a r s bo: m b₁ o p₁: g₁: o - of: b₁ o p₁: jo xi: s (2)
 d₁ p₁ r x t o r - of: d₁ p₁ r s t o r - ju: r o l a: s
 130. da t w₁: i: - of: da t w₁: i: dyt s₁ ko: m d₁ o n a r u: t
 131. ko ha: n om g₁: r₁ k₁: n - of: j₁ r₁ k₁: n (2) en b₁: w^u
 g₁: r₁ k₁: w^u t - of: j₁ o h₁: w^u t (2)
 132. di t s₁ a w^s i₁ r s j₁ e t o n - fl₁: w^u i: r. rom (=zw^u oel)-
 lej (= ongez^u oten)
 133. dar s₁ ni: li: t d₁: i: k
 134. a d e r a d s n e v₁: x k₁: t da d₁ x ti₁ x ni: t mi: ?
 j₁ o xi: o han
 135. n₁ o j₁ p₁: r w₁ e t no^w m j₁ a n s₁ o n₁ o j₁ st₁: t
 136. du: ? - i₁ x tu₁: n₁ o t - do^w de: x₁ o t - h₁: a de: d₁ o t -
 v₁: r d₁: n₁ o t - d₁: r d₁: n₁ o t - xi: d₁: n₁ o t -
 i₁ x₁ tu₁: n₁ o t - du₁: u^u du₁: n₁ o t - h₁: a du₁: n₁ o t -
 v₁: r d₁: n₁ o t du₁: n₁ o t - d₁: r d₁: n₁ o t - xi: du₁: n₁ o t -
 du₁: n₁ o t x₁: t a t - dy₁: n₁ o t m e r - dy₁: n₁ o t x₁: e: i: o t m e r
 137. d₁ o p₁: a - do: p₁ m e n t a l s₁ o - do: f₁ (e: n - sul' d₁: to
 138. d₁ r a e: i: s₁ o (1) - of: d₁ r e: i: s₁ o (2) - a e s a n t d₁ r a e: i: s₁ o (1) -
 of: a e s a n t d₁ r e: i: s₁ o (2) impf. n. h. - a hat
 x₁: a d r o: s₁
 139. b₁ e n s - i₁ g₁. b₁ e n - du₁: u^u b₁ e n s - h₁: o b₁ e n t - v₁: r b₁ e n s -
 d₁: r b₁ e n t - xi: i: b₁ e n s - b₁ e n s - b₁ o n k₁ o - i₁ x ha: n j₁ o b₁ o n s

140. Lokale Landmaten: m̄s m̄f. r̄əg. ə (1) - of: əns
m̄f. r̄əj̄s (2) (4 morgen = 1 ha) - ə lundər - ən
Rov

141. Lokale Waternamen: dər br̄oxswəj̄ər (onder
Neu-Moresnet; van fr. bruch volgens zegslieden) -
vgl. eg. əns br̄o: k, pln. - dər wej̄ər - də fo: e: l
(de Geul).

De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is: kel^o m̄s - Voor de eerste wereld-
oorlog vormde deze gemeente het gebied van Neutraal-Moresnet; Moresnet ['moresnet] was:
een Belgische gemeente; Neu-Moresnet [r̄əj̄ 'moresnet] was Pruisisch.

De inwoners heten: kel^o m̄sər

Zen bynaam kennen ze niet.

Totaal inwoners op 31-12-1947: 4300

Gealtoestand. De gemeente telt geen gehuchten. Het centrum heet tēf. r̄əj̄ of ook, naar
de oude galmeigroeve dər ə.wə b̄. r̄əj̄, zes m. l.: dər ə.wə b̄. r̄əj̄ (= Altenberg, Vieille Montagne)
Het dialect is uniform, maar staat bij de jongere generatie meer onder Duitse en Akense
invloed. Misschien zijn zo de verschillen tussen zegslieden 1 en 2 te verklaren (indien althans de
afkomst van zegsman 1 v. Neu-Moresnet geen rol speelt). Door de douaniers (meest ingeweken Walen)
wordt veel Frans gesproken.

Er zijn zeer weinig boeren, de meerderheid der Kelmiser inwoners bestaat uit arbeiders
(Veniers, Dolhain, mijnen v. Battice en Herwe) en ook wel uit handelaars (o.a. hotelhouders). Er is
geen lokale industrie buiten een bouwblokkenfabriek; vroeger waren er belangrijke zink- en
galmeigroeven.

Zegslieden. 1. François Mathieu, 81 j.; geb. te Neu-Moresnet; slager; verbleef te Kelmis
sedert zijn 16de jaar; v. en M. van Neu-Moresnet; spreekt meest dialect.

2. François Jacob, 39 j.; hier geb.; typograaf; verbleef meest hier; v. van Neu-Moresnet
(zegsman 1), M. van hier; spreekt meest dialect, ook wel eens Frans.